

La glòria i el poder. *Gestació d'un ajuntament democràtic*

Frederic Prieto i Caballé

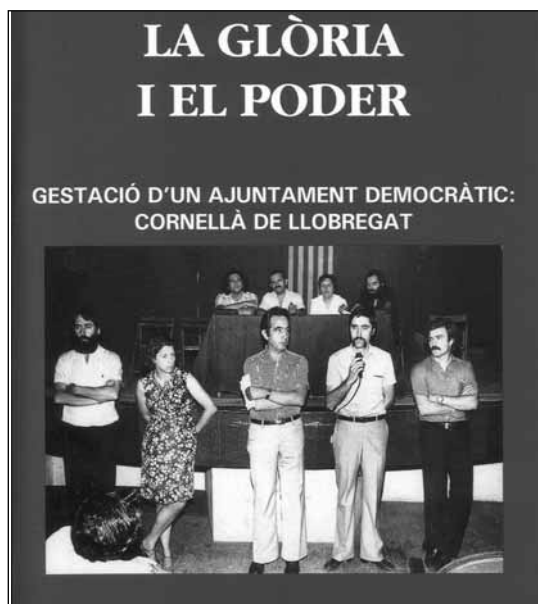
Cornellà de Llobregat. L'Avenç. Col·lecció Llibres de l'Avenç de Cornellà.
Cornellà de Llobregat, abril 2008

resenyes

JOSE FERNANDEZ SEGURA

S'ha de celebrar que Frederic Prieto i Caballé, el primer alcalde democràtic de la ciutat de Cornellà després de la dictadura franquista, s'hagi animat a fer un llibre com aquest, en què s'aborda un període clau de la nostra història més recent. Sense aquest tipus de llibres no es pot conèixer i analitzar la transició d'una manera completa i rigorosa. Amb aquesta publicació, doncs, Frederic Prieto contribueix al coneixement d'aquest període històric des de la perspectiva d'una ciutat com Cornellà que va ser un referent de la lluita obrera i ciutadana, no només a Catalunya, sinó en el conjunt de l'Estat espanyol.

Crec que Frederic Prieto ha aconseguit *treure de la boira històrica uns fets que, de fet, van configurar l'inici, la construcció de l'Ajuntament democràtic de Cornellà* (p. 153). A la primera part del llibre, Frederic Prieto fa un recorregut històric dels primers anys setanta a Cornellà —*Antecedents*— on s'exposa, amb rigor i precisió, la situació interna dels darrers Ajuntaments franquistes i les lluites de l'oposició, fonamentalment del moviment veïnal. Un moviment que va ser capaç de passar de les reivindicacions i la denúncia al plantejament d'alternatives que després es van convertir en bona part dels programes dels partits polítics democràtics a les primeres eleccions municipals en democràcia. L'exemple paradigmàtic és el manifest *Salvem Cornellà*, elaborat pel Congrés d'Entitats de Cornellà entre els dies 9 i 13 de juny de 1976 al Patronat Cultural i Recreatiu de la ciutat, que *no era encara un programa de govern municipal madur* (p. 50), però no es quedava en les queixes i

els greuges sinó que contenia propostes serioses per solucionar els problemes de la ciutat.

A la segona part —*Ja tenim ajuntament democràtic*— l'autor descriu, reflexiona i valora les actuacions del govern, del primer govern democràtic de la ciutat i dels dos primers anys de la legislatura següent. Durant aquest temps no va ser fàcil la gestió municipal. El primer govern municipal havia de gestionar un

Ajuntament amb un deute de més de 500 milions de pessetes que va hipotecar, de fet, l'acció municipal de la primera legislatura. Però les dificultats no solament van venir pel pes d'aquesta hipoteca, sinó per les dificultats internes del PSUC —partit que va tenir majoria absoluta en la primera legislatura— que van portar a la quasi paralització del govern municipal amb la dimissió de tots els regidors que van sortir del PSUC i van passar-se al PCC. La divisió interna del PSUC va fer que aquest partit passés de tenir 800 militants el 1977 a tenir-ne només 25! Va ser una desfeta sense paliatius. La divisió del PSUC a Cornellà és un exemple paradigmàtic de fins a quin punt les lluites internes arriben a ser caïnites i com aquestes lluites arriben a tenir greus conseqüències.

A les eleccions municipals de 1983, el PSUC i el PSC van treure el mateix nombre de regidors però el PSC va obtenir més vots. En el moment de triar l'alcalde, els regidors del PSUC, CDC i PP van votar Frederic Prieto i els del PSC i PCC van votar José Montilla. Per un vot de diferència, va sortir elegit Prieto. El PSC i el PCC van fer una oposició implacable i dins de l'equip

de govern van sorgir serioses divergències que van provocar la dimissió de diferents regidors. Davant d'aquesta situació, Prieto va negociar amb José Montilla un acord de govern, mitjançant el qual cadascun d'ells estaria davant l'alcaldia de Cornellà durant dos anys. Va ser d'aquesta manera que Montilla va ocupar l'alcaldia durant la segona part de la segona legislatura. En les següents eleccions municipals de 1987, el PSC ja va treure majoria absoluta.

Amb aquest llibre, Frederic Prieto no ha volgut fer un llibre de memòries sinó una *narració dels esdeveniments que van portar a la gestació de l'Ajuntament democràtic de Cornellà i els que van condicionar el seu primer desenvolupament fins a la crisi del PSUC i l'inici de l'etapa socialista* (p. 21). La narració d'aquests esdeveniments ens permet recordar una qüestió important que sovint s'oblida, com ho és el fet que els alcaldes durant els primers anys de la transició continuaven sent nomenats pel governador civil —llavors de la UCD— que tenien el poder de fer i desfer sense estar sotmesos a cap control democràtic. Com diu l'autor, després de les eleccions de juny de 1977, es va veure clar que la democratització dels Ajuntaments seria sacrificada a canvi de l'estabilitat política que en aquell moment era considerada prioritària. Aquest *sacrifici* és una mostra més del cost polític que va tenir la transició i que va córrer a compte de les forces d'esquerra.

L'endarreriment en la convocatòria d'eleccions municipals va dificultar greument la gestió municipal dels primers governs municipals. Haurien de passar quasi quatre anys des de la mort del dictador perquè se celebrassin les primers eleccions municipals democràtiques a la primavera de 1979, deu anys perquè es promulgés la *Ley de Régimen Local* i tretze perquè entrés en vigor la *Ley de las Haciendas Locales*. Constatar aquesta realitat històrica ens ha de fer pensar i reflexionar més sobre com es va fer la transició a Espanya. Fins ara, les visions sobre la transició s'han fet des de l'òptica de les elits nacionals i estatals i crec que és necessària una altra mirada més propera a la base, des de la realitat quotidiana de la ciutadania als barris i als llocs de treball.

El llibre de Frederic Prieto és una narració d'una persona

que ha viscut els fets que explica i que ha estat capaç de distanciar-se'n prou com per mostrar-nos-els amb rigor. L'autor descriu, de manera ordenada i entenedora, la configuració, l'evolució i la tasca feta pel conjunt de l'oposició democràtica. Des de la creació de les *Comissions de Barris i Fàbriques* fins a la constitució del primer ajuntament democràtic, l'autor va passant revista a les principals manifestacions d'una oposició unitària liderada pel PSUC. És així com explica com i quan es va crear la *Taula Democràtica de Cornellà* (desembre de 1974), la plataforma Manifest dels 22 (maig de 1975), la formació de l'*Assemblea Democràtica de Cornellà* (abril de 1976), les reunions del *Congrés d'Entitats de Cornellà* (juny de 1976) i la *Comissió de Control Municipal* (estiu de 1977), així com la celebració de la cloenda del *Congrés de Cultura Catalana* al parc de les Aigües de Barcelona en plena vaga general de la comarca amb motiu del conflicte de Laforsa.

Fins aquí la ressenya d'un llibre complet i ben informat, encara que hi he trobat a faltar un quadre cronològic on es poguessin visualitzar de manera simultània les actuacions de l'Ajuntament franquista i la tasca de l'oposició democràtica local dins del context general de la política nacional i estatal. Als lectors els hauria pogut ajudar a entendre millor com va arribar la democràcia als ajuntaments i intuir quines podrien ser algunes de les raons que expliquen el retard tan notable de l'adveniment de la democràcia a l'administració local espanyola.

L'autor ha fet una narració d'un període llarg —aproximadament quinze anys— de la història de Cornellà, que convé estudiar i analitzar per tal d'evitar *judicis primaris i parcials* (p. 22) sobre aquest període tan important de la nostra història que cal continuar analitzant. Obres com la de Frederic Prieto de ben segur que contribueixen a l'imprescindible estudi de la transició catalana i espanyola. Si aquest era l'objectiu del llibre, podem felicitar l'autor per la seva tasca i animar d'altres alcaldes de la comarca a seguir el seu exemple. La nostra comarca val l'esforç de tots plegats per elaborar un discurs històric que ens ajudi a entendre millor un passat que, com diu l'autor, ha tingut moments de glòria però també de crisi, igual com actuacions errònies que ens han d'ajudar a encarar el futur del Baix Llobregat.